

Recueil Pédagogique. Décembre, 1933. Genève, Société des Nations. (135—242. lap.)

A Nemzetek Szövetségének hivatalos pedagógiai folyóirata, mint ismeretes, egyoldalúan a „pedagógiai pacifizmus“ szolgálatában áll: szinte irigylendő anyagi támogatással* élénk propagandát fejt ki saját intézményének terjesztése és népszerűsítése érdekében a tanulóifjúság és a tanítóság körében, ez alapon mélyíteni igyekszik a népek közeledésének és összetartozóságának eszméjét és általában a kultúra területén érvényesíteni a nemzetközi szempontokat. Mindezt a békeszerződések okozta állapotok megmerevítése alapján, egy szerinte magasabb eszmény és cél érdekében. Valljuk meg, hogy az említett, untilag ismétlődő tárgykörök a folyóirat tartalmát elég egyoldalúvá teszik, amely a „pedagógiai“ jelzőnek igazi értelmezésében alig felel meg. Nem kell újra hangsúlyoznunk, hogy az így értelmezett pedagógiai pacifizmusnak nyomós okokból nem lehetünk sem hívei, sem követői. Am azért gondolat-, érzelmi és cselekvési szabadságunk megóvása mellett már csak a tájékozódás és okulás kedvéért is tudomást kell vennünk e folyóiratról, amelynek legújabb száma erre valóban érdemes is. Első helyen egy 34 lapra terjedő közlemény olvasható: „A nemzetközi kapcsolatok tanulmányozása az Egyesült Államok nyilvános iskoláiban“. Szerzője Heber Harper, a newyorki Columbia-egyetemmel kapcsolatos Teacher's College-en a pedagógia tanára, a kérdést minden oldalról számszerint is megvilágítja; maga a közoktatásügyi minisztérium (*Office of Education*) két füzetben foglalkozott ezzel az ügyvel és ugyancsak két ízben fordult körkérdésekkel az egyes államok iskolai hatóságaihoz. Az eredmény e buzgalom ellenére (l. 169. lap) nem valami biztató: a középiskoláknak 6 százalékában szerepel ilyenmő tanítás. Az új rendszerű magániskolákban (Dalton, Parker) és a tanítóság körében valamivel nagyobb az érdeklődés: amott egy újszerű nemzetközi állampolgári neveléssel (*instruction civique internationale*) kísérleteznek. Jellemző, de egyben meglepő, hogy az átkos tankönyvmétey már a szabad Amerikát is kikezdté: B. L. Pierce 400 tankönyvet vizsgált meg és azt találta, hogy a történelmiekben a sovinizmus garázdálkodik (a földrajziakban kevésbé): Amerika magasztalása és a többi nemzetek leszólása. F. Maurette, a genfi nemzetközi munkaügyi hivatal aligazgatója „A béke és a történelem s földrajz tanítása“ című előadásában saját iskolázásából merített visszaemlékezések kíséretében felette vonzó és eleven előadásban fejté ki, hogyan nem kell, majd pedig hogyan kell e két tantárgyat tanítani, hogy a gyermek gondolkodását olyan irányba tereljük, amely őt felnőtt korában pacifistává avatja. A történelem nem csupán háborúk és csaták sorozatából áll, hanem a művelődés történetéből is. A történelem tanítása egyértelmű az igazság tanításával, ez pedig kizárja az egyoldalú nemzeti tárgyalást. Földrajzon érti az emberek különböző életmódjának és az emberiség gazdasági fejlődésének tanulmányát,

* Ennek szemléltetésére megemlítjük, hogy a Nemzetek Szövetségének céljáról és szervezetéről szóló munka eddig 27 nyelven jelent meg és újabb négy nyelvre (bengáli, hindu, mahratti és urdu) való fordítása folyamatban van.

amely három fôkozatban, képbén bontakozik ki: az ember munkájának, törekvésének szemléltetése képekkel és térképekkel kapcsolatban; az emberiség sokféleségének bemutatása; az emberiség összetartozóságának igazolása.

A füzetnek második, hivatalos részében a következô magyar útalásokra akadtunk, amelyek mutatják, hogy elvi álláspontunk fenntartása mellett miben és mennyiben vehetünk részt a nemzetek közös munkájában: a Nemzetek Szövetsége kebelében alakult szakbizottság magáévâ tette a magyar bizottságnak azt az indítványát, hogy a tankönyvek felülvizsgálatát egészítsék ki a térképek és a lexikonok vizsgálatával (216); az é célra és a nemzetközi gyermekcserére alakult nemzeti bizottságok sorában felemlítik a magyart is (228—29); ugyanígy a fôiskolai hallgatók idegen nyelvtanulására vonatkozó intézkedéseknél (223); a fôiskolák vezetőinek a párizsi Intitutben 1933 április havában tartott értekezletén Magyary Zoltán bemutatta azt a felette alapos (*très documentée*) tanulmányt, amelyet a tudomány nemzetközi politikájának kifejlesztése érdekében készített (222, 224).

A hivatalos közlemények közül még kettôre utalunk: nemzetközi egyezmény a pedagógiai filmek kicserélése ügyében (273) és a Lengyelország és Jugoszlávia között a tudományos, iskolai és mûvészeti kapcsolatok érdekében 1933-ban életbe lépett egyezmény. kf.

Új magyar könyvek, füzetek és lapok.

Kornis Gyula: A kultúra válsága. Bp. 1934. Franklin-Társulat. (N. 8-r., 256 l.) Ára 8 pengő.

Gyula Kornis: Die Entwicklung der ungarischen Kultur. (Ungarische Bibliothek. Für das Ungarische Institut an der Universität Berlin herausgegeben von Julius von Farkas. Sonderheft.) Berlin und Leipzig. Walter de Gruyter & Co. (N. 8-r., 28 l.) Ára 1 pengő.

Dr. Imre Sándor: Hagyomány és nevelés. A M. Kir. Ferenc József-Tudományegyetem 61. tanévét bezáró ünnepélyen, 1933 május 29-én elmondott dékáni beszéd. (Különnyomat az Acta Universitatis Scientiarum Regiae Hungaricae Franciscó Josephinae Anni MCMXXXII—III. Fasc. II-ból.) Szeged, 1933. Szeged Városi Nyomda és Könyvkiadó Rt. (N. 8-r., 24 l.)

Imre Sándor: Kenyeres Elemér munkássága. Megemlékezés a szegedi egyetem pedagógiai intézetében, 1933 szeptember 28-án. (Különnyomat a Kisdnednevelés 1933. évi 10. számából, 274—281. l.) Dunántúl pécsi egyetemi könyvkiadó és nyomda rt.

Weszely Ödön: Az egyetemi tanulmányok módszeréről. Beszéd a pécsi m. kir. Erzsébet-Tudományegyetem 1923 október 24-én tartott tanévmegnyitó ünnepélyes közgyűlésén. Bp., 1933. Lampel R. (8-r., 16 l.)

Ladislav Acsay: Que faire pour les jeunes intellectuels sans emploi? Évszám nélkül. Athenaeum. (N. 8-r., 12 l.)

Bruno Balassa: Die ungarische Pädagogik seit 1900. (Különnyomat